

**ТЕРЕБОВЛЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
В.о. директора коледжу
П.С. Майовський
«11» 02.2021 2021 р.

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ

з дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

зі спеціальності: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

ОПП «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

на основі базової загальної середньої освіти

освітньо – професійного ступеня

фахового молодшого бакалавра

Розглянуто на засіданні циклової комісії
викладачів «Гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін»

Протокол № 6 від «23» лютого 2021 р.

Голова ПЦК Мигаль **Я.С. Мигаль**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

(спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа») на 2021-2022 н. рік

Програма з історії України для вступних іспитів включає зміст навчального матеріалу за 6—9 класи загальноосвітніх навчальних закладів. Програма складена, виходячи з цілей, вимог і змісту навчання історії України у школі, закладених у Державному стандарті освіти. Представлений програмний матеріал охоплює курс історії України з найдавніших часів (появи людини на теренах України) - початок XX століття, який складає хронологічно послідовну лінійну систему шкільної історичної освіти.

Білет до іспиту містять по два питання: перше – присвячене стародавній історії та формуванню державності в Русі - Україні, Литовсько – польський період, національно – визвольну війну під проводом Б. Хмельницького(з найдавніших часів до середини XVII століття); друге – з укладення Переяславського договору 1654 року - початок XX століття, до Першої світової війни.

Абітурієнт повинен знати:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів — місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- знання історичних понять термінів, їх визначень;
- розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

Тема 1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Поява пралюдей, їх розселення на території України. Найвідоміші стоянки на території України.

Поява людини сучасного типу. «Людина розумна»: розселення, зовнішній вигляд. Життя та заняття.

Виникнення рільництва і скотарства. Перші землероби та скотарі на території України. Утвердження на праукраїнських територіях відтворювального господарства.

Трипільська археологічна культура. Господарство, побут і духовне життя носіїв трипільської культури. Культура та вірування людей за первісних часів.

Тема 2. ДАВНІ СЛОВ'ЯНИ ТА ЇХНІ СУСІДИ

Походження (витоки) слов'янських народів. Історичні джерела з історії слов'ян. Прабатьківщина слов'ян. Суспільне, господарське життя і духовний світ давніх слов'ян. Сусіди давніх слов'ян.

Заснування античних грецьких поселень на території України (у Північному Причорномор'ї). Взаємини греків і місцевого населення. Кіммерійці, скіфи. Сармати. Готи та гуни на теренах України.

Слов'яни під час Великого переселення народів. Напрямки розселення слов'ян. Зародження слов'янських народів, зокрема українського.

Тема 3. ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Хронологічні межі та періодизація Середньовіччя. Середньовічна Україна. Розселення племінних союзів східних слов'ян VIII—IX ст. на території сучасної України.

Утворення Русі-України. Князування Аскольда. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії.

Княгиня Ольга, її реформи. Прихід Святослава до влади. Похід проти Хозарського каганату. Балканські походи.

Суспільний устрій Київської держави у IX—X ст. Склад та заняття населення. Життя людей у селі. Міста і міське життя.

Тема 4. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА НАПРИКІНЦІ

X — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XI ст.

Початок правління князя Володимира. Територіальне зростання Київської держави. Запровадження християнства як державної релігії. Внутрішня і зовнішня політика Володимира.

Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Утвердження Ярослава в Києві.

Розбудова Києва. «Руська правда». Церковне та культурно-освітнє життя. Відносини з іншими державами.

Політичний устрій. Основні верстви населення. Розвиток землеволодіння. Залежність селян і повинності. Розвиток сільського господарства, ремесел, торгівлі. Міста. Гроші.

Розвиток української мови та писемності. Школи. Усна народна творчість. Архітектура. Малярство. Музична творчість.

Тема 5. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XI — ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIII ст.

Київська держава за часів правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з'їзд князів.

Посилення великокнязівської влади за Володимира Мономаха, його внутрішня і зовнішня політика. Правління Мстислава Володимировича. Роздробленість Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Київського і Переяславського князівств середини XII — першої половини XIII ст.

Політичний і соціально-економічний розвиток Чернігівського князівства середини XII — першої половини XIII ст. «Слово о полку Ігоревім» — історичне джерело і літературна пам'ятка Давньої Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Галицького і Волинського князівств. Піднесення Галицького князівства за Володимира та Ярослава Осмомисла.

Освіта. Наука. Усна народна творчість.

Книжні пам'ятки. Літописання. Архітектура та мистецтво. Історичне значення Київської держави.

Тема 6. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА (КОРОЛІВСТВО РУСЬКЕ)

Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича. Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави.

Перший похід монголів на Русь. Вторгнення хана Батия на українські землі. Утворення Золотої Орди.

Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича. Коронація Данила. Наступники Данила Романовича.

Правління короля Юрія I. Останні галицько-волинські князі. Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави в 40—80-ті роки XIV ст.

Особливості розвитку культури Галицько-Волинської держави. Освіта. Літописання. Архітектура та образотворче мистецтво.

Історичне значення Галицько-Волинської держави.

Тема 7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА

(XIV—XV ст.)

Поширення влади польського короля на Галичину, а Великого князівства Литовського — на інші українські землі. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського. Кревська унія.

Політика великого князя литовського Вітовта щодо українських земель. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом. Відновлення та остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі.

Князь В.-К. Острозький. Становище духовництва та церковні відносини.

Зростання міст. Магдебурзьке право. Міське населення та його спосіб життя. Розвиток ремесел і торгівлі.

Особливості розвитку культури українських земель у другій половині XIV—XV ст.

Тема 8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В XVI ст.

Нова доба в історії України: хронологічні рамки. Становище українських земель у складі різних держав у XVI ст.

Виникнення українського козацтва.

Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут козаків.

Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591—1596 рр.

Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання.

Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.

Тема 9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.

Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан.

Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков.

Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні.

Тема 10. ПОЧАТОК НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ ВІЙНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII ст.

Передумови Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький, його сподвижники.

Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма побудови Української козацької держави.

Збаразько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Битва під Берестечком. Білоцерківський мирний договір.

Утворення української козацької держави — Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.

Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р.

Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією.

Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654—1655 рр.

Тема 11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60–80-ті роки XVII ст.

Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б.Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656—1657 рр. Б. Хмельницький — політик та дипломат. Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького.

Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658—1659 рр.

Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. Та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я 1667р.

Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі.

Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій.

Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст. Адміністративно-політичний та соціальний устрій.

Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі.

Тема 12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.

Гетьманщина наприкінці XVII — на початку XVIII ст. «Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи.

Правобережна Україна наприкінці XVII — на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання С. Палія.

Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців.

Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України.

П. Орлик і його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду».

Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.

Тема 13. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.

Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П.Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.

Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк.

Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель.

Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.

Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис.

Розподіл території України між двома імперіями на Східну (Російську) і Західну (Австрійську). Україна в умовах загальноєвропейської кризи аграрно-ремісницької цивілізації. Утвердження індустріального суспільства. Українське національне відродження.

Тема 14. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ НАПРИКІНЦІ

XVIII — У ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ XIX ст.

Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців.

Вплив міжнародних відносин на розвиток українських земель в першій третині XIX ст. Україна в Російсько-турецькій війні 1806—1812 рр. Та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо.

Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священників. «Руська трійця».

Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830—1831 рр. І Україна.

Тема 15. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ НАРОДУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ

У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Сільське господарство.

Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.

Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи.

Селянські виступи під проводом У.Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р.

Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848—1849 рр. В Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту.

Тема 16. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ ХVІІІ — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.

Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка.

Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю.

Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.

Тема 17. МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В СЕРЕДИНІ — У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. На розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. У Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини.

Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Симиричків.

Реформи адміністративно – політичного управління 60—70-х років ХІХ ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Початок трудової еміграції.

Тема 18. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ. УКРАЇНОФІЛЬСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЦЬКИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ЕТАПИ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці.

Москвофільство і малоросійство.

Подвійна лояльність української еліти.

Український соціалізм. М. Драгоманов.

Тема 19. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ

У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Початок громадського руху наприкінці 50-х — у 60-х роках ХІХ ст. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.

Основні течії суспільно-політичного руху в 50—60-х роках ХІХ ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863—1864 рр. І Україна.

Відродження громадського руху в 70—90-х роках. Громадський рух. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства». «Київський телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.

Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х—90-ті роки ХІХ ст. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.

Радикальний рух у Галичині. «Новоєрівська» політика народовців. О. Барвінський та О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.

Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).

Тема 20. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ

В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет.

Наука. Наукові товариства. М. Грушевський.

Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків.

Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.

Тема 21. НАШ КРАЙ НАПРИКІНЦІ ХVІІІ — у ХІХ ст.

Особливості модернізації регіону і краю в другій половині ХVІІІ — поч. ХХ ст. Вплив адміністративно-територіальних реформ 60—70-х років ХІХ ст. на систему управління краю. Етнічний і соціальний склад мешканців. Міграція.

Господарське життя.

Духовне життя: вірування, звичаї, традиції, побут. Вплив визвольного руху на свідомість місцевого населення. Особливості розвитку культури.

Тема 22. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.

Україна у складі Росії та Австро – Угорщини. Економічне становище. Особливості соціально – економічного розвитку Наддніпрянської України. Індустріальна модернізація. Суспільно – політичне життя. Політизація українського національного руху. Створення політичних партій. Події російської революції 1905 – 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад у I та II Державних Думах.

Наддніпрянська Україна у 1907 - 1914рр. Столипінська земельна реформа. Український політичний та національно – культурний рух у 1907 – 1914рр. «Українське питання» в III і IV Державних Думах.

Українські землі у складі Австро – Угорщини . Суспільно – політичне життя. Діяльність політичних, національно – культурних і військово – спортивних організацій на західноукраїнських землях. Реформа виборчої системи. Боротьба за створення українського університету. Зміна ролі греко – католицької церкви. А. Шептицький. Ідеї автономії та самостійності в програмах українських політичних партій.